

ÁLLATVÉDELLEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Madárvédelmi körrendelet.

Valamennyi törvényhatóságnak.

16946. sz. XI—3.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-c. 57. és 58. §§-ai, illetőleg a mezőgazdaságra hasznos madarak védelme végett Párisban, 1902. évi március hó 19-én kötött nemzetközi egyezmény, valamint az ennek függelékét képező két jegyzék becikkelyezésére vonatkozó 1906. évi I. t.-c. alapján rendelem, hogy hivatali elődömnök a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében 1901. évi március hó 18-án kelt 24655/VII. 1., valamint az 1906. évi november hó 16-án 80644/I. B. 3. szám alatt kiadott körrendeleteiben felsoroltak közé még a következő madárfajok is felvétessenek és ezen körrendeletek határozmányai szerint védelmeztessenek; még pedig:

- gazdasági hasznáért a Gyöngybagoly vagy Lángbagoly — *Strix flammea* L.;
mint pusztulófélben levő természeti ritkaságok a:
1. Nemes kócsag — *Ardea alba* L.;
2. Fattyú kócsag vagy Kis kócsag — *Ardea garzetta* L.;
3. Üstökös gém vagy Hajas gém — *Ardea ralloides* Scop.;
4. Batla vagy Fekete ibisz — *Plegadis falcinellus* L.;
5. Kanalas gém — *Platiba buceroida* L.

Budapesten, 1912. évi április hó 26-án.

Gróf Serényi s. k.

„Gyermek Naptár“-unk ajánlása.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 28375/912. május hó 3-án kelt, valamennyi kir. tanfelügyelőhöz és tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőségéhez intézett rendeletében a következők foglaltatnak:

Tekintettel az állatvédelmi eszmék nevelő hatására, már hivatali elődöm 1900. évi 91159. és 1904. évi 92220. számú rendeletével felhívta az elemi iskolai tanitóságot arra, hogy az állatvédelmi eszmének a népiskolában való terjesztésére minden alkalmat és eszközt

használjon fel. Az Orsz. Állatvédő Egyesület Gyermeknapjára ezen célnak megfelelően, felhívom a kir. tanfelügyelő urat, hogy ezt a tanítók figyelmébe ajánlja.

Madarak és fák hete.

Bármily tartalmas program mellett tartassék meg a madarak és fák napja az elemi népiskolában, ha annak jelentőségéről csupán ezen az egy napon és egy irányban történik megemlékezés: könnyen muld lesz annak erkölcsi sikere is. A betanult kedves versikék és szép dalok, az alkalmi beszéd még oly találó példával együtt, az elhangzó szó szárnyain röppennek el a kis gyermekek emlékezetéből.

Egy fővároskörnyéki áll. iskola igazgató-tanítójáról halljuk — aki a madárvédelmi irodalomnak régi munkása — hogy az, a tanterv minden sérelme nélkül, egy hétre terjedő anyagot nyújt a madarak és fák napja idején, ennek tárgyköréből.

A számtanból pl. a káros rovarok szaporodása, a madarak mentő-munkája, a gyümölcsstermés értékének arányait dolgoztatja fel az alapműveletek keretében alkalmazott példákban. — *Olvasmányokul* a tankönyvnek a hasznos madarakról, kártékony hernyókról és a különféle gyümölcsfákról szóló részeit választja ki és tárgyalja. — *Írás és fogalmazás* anyagául az előzőleg megbeszélte és tárgyalt olvasmányt adja fel. — *A földrajznál* kitér a természet áldásaira, a fákra és madarakra, a természetre. — A madarak és fák hetének *rajz-órán* fatörzset, lombot, madáralakot, etető és fészkelő házikót rajzoltat természet után. — Az így szemléltetett és lerajzolt etetőt és fészkelőházat azután a tanrend *kézígyességi* (kézimunka) óráján elkészítetteti tanítványaival.

Az ének és testgyakorlási (játék) órákat is szépen vonatkozásba hozza egy időre a madarak és fák napjának jelentőségével.

Ilyen tanításmenet mellett, ilyen anyagkapcsolás utján és több napi munka árán aztán természetesen sokkal tisztábbakká és mélyebbé, maradandóbbakká és öntudatosabbakká válnak az ifjuság vonatkozó képzeteti és mindezeknél fogva ugy erkölcsi, mint közgazdasági kihatásaiban eredményesebbek lesznek a magyar népiskolák Madarak és Fák napjának ünnepélyei.

Értesítés.

Felkérésünkre szives volt a t. tanitóság 1913. évi „Gyermek Naptár“-unk számára közleményeket küldeni. Felhívásunk érvényét, mely nem volt határidőhöz kötve, a mondott évre ezennel beszüntetjük, mert máris tulsul sok anyag gyűlt egybe.

Az eddig beérkezett művek részint elbiráltattak, részint bírálat alatt állanak. Az eredményről idézett felhívásunk értelmében minden egyes beküldőt külön értesítjük.

Budapest, 1912. május 24.

Országos Állatvédő Egyesület.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület 1912. évi közgyűléséről és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének együtt tartott nagygyűléséről jelentés.

Az Országos Állatvédő-Egyesület évi rendes közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő-Egyesületek Szövetségének nagygyűlése 1912. évi május hó 19-én d. e. 10 órakor tartatott meg a Köztelek üléstermében.

Jelen voltak: marosi Máday Izidor elnökle a alatt Grimm Gusztáv alelnök, Monostori Károly főtitkár, Häsler Károly h. titkár, dr. Stern Adolf ellenőr, Fodor Árpád szöv. titkár, Bodrossy Lajos a Temesvári, Cseley József a Nagyszebeni, Göttmann Ede a Czeldömölki, dr. Kiss Elemér a Szentgotthárdi, Koncs Sándor a Miskolczi, Marosi József az Esztergomi szövetségi egyesület képviselőtében. Fölker Józsefné, Grimm Gusztávné, özv. Kolozsváry Károlyné, Krizbai Mária, Simoni Lakatos Ilona, dr. Mariska Istvánné, Maróthy Antónia, dr. Ötvös Józsefné, özv. Pagáni Henrikné, özv. Péntek Gáspárné, dr. Simay Aladárné, özv. Schmidt Miklósné, Szabó Antalné, özv. Treszler Károlyné, Altman József, Bartos Hugó, Fenyvessy Adolf, Keleti Sándor, Krotky Vince, dr. Mariska István, Reiff Ágoston, Róth János, dr. Sárfy Alfréd, Selymessy Ferenc, óvári Szeőke Béla, Uri Ferenc tagok. Farkas Anna, Holenkovics Fanny, Mariska Erzsébet, Maróthy Erzsébet, Nagy Melánie, Róth Jánosné, Gaál Mózes, gróf Nyáry István, Pálosi Ervin, Verbir Béla vendégek.

Kimentette magát az Aradi, Ipolysági, Lugosi, Pápai, Pozsonyi, Sárosmegyei, Szegedi, Székesfehérvári Állatvédő Egyesület és Gonda János tag.

1. Elnök üdvözlí a megjelenteket, megállapítja a gyűlés határozatképességét és megemlékezik a múlt évnek ama fontos eseményéről, hogy az állatvédelem, mely eddig a közigazgatásnak egyik ágazatában sem szerepelt, a földmivelésügyi miniszterium ügykörébe hivatalosan felvételét és ezzel együtt az állatvédő egyesületek felett való felügyelet is a földmivelésügyi miniszterium keretébe lett a belügyminiszter ur által

átengedve. Elnök felemlíti továbbá, hogy a gyűlés napirendje annyiban módosítást szenvedett, hogy sikerült előadás tartására Gaál Mózes főgimnáziumi igazgató urat, az országszerte ismert író és elbeszélőt megnyerni, akit a gyűlés nevében is a legszívélyesebben üdvözöl.

2. Elnök felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Häsler Károlyt, az O. Á. V. E. titkárát, jegyzőkönyv-hitelesítőül az Országos Állatvédő Egyesület részéről dr. Mariska István és Selymessy Ferencet, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének részéről dr. Kiss Elemér és Marosi Józsefet.

3. A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének titkára Fodor Árpád bejelenti a nagygyűlésen képviselt egyesületeket és azok kiküldött képviselőit. Kassa: Hoffmann Arnold, Kolozsvár: dr. Fazekas József, br. Mannsberg Arvéd, Temesvár: Bodrossy Lajos, Sopron: Grimm Gusztáv, Monostori Károly, Kőszeg: Chernel István és neje, Szentgotthárd: dr. Kiss Elemér, Szeged: Orkonyi Ede dr., Lantos Béla, Kecskemét: Selymessy Ferenc, Pécs: Várady Ferenc, Róna Jenő, Esztergom: Marosi József, Nyiregyháza: Fodor Árpád, Pozsony: Kováts Lajos dr., Vasvár: Fodor Árpád, Celldömölk: Guttmann Ede, Arad: Szurka László, Nagyvárad: Monostori Károly, Eperjes: Piller Kálmán, Pawlász Julián, Ipolyság: b. Szokolai Alajos, Druskócsy Jenő, Pápa: dr. Saáry Tibor, Resicabánya: Fodor Árpád, Nagyszeben: Cseley József, Miskolc, Koncs Sándor, Székesfehérvár: dr. Czapáry László, Kevevára: dr. Mariska István.

4. Monostori Károly az O. Á. V. E. főtitkára előadja évi jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

Tisztelt Közgyűlés! A szokáshoz hiven, mindenek előtt jelentem, hogy két kimagasló ügybarátunk elhunytával, testületünket veszteség érte. Meghalt Skodacek Zsuzsanna urhölgy alapító tagunk és Vajda Ödön ur, a cisterciá rend magyarországi főapátja a szentgotthárdi á. v. e. védnöke. Jelzem továbbá, hogy halottak napján koszorukat helyeztünk mecénásaink, Röck Szilárd, Szeiff Berta és Matild, Szeiff József és neje sirhalmára.

Jelentem, hogy Chernel István ur alelnökünk feleségével együtt felkérésünkre, kiküldöttként résztvett a torinoi nemzetközi állatvédő kongresszuson és ott konkrét indítványt is tett madárvédelmi kérdésben, mit a kongresszus elfogadott s végrehajtásával a torinoi állatvédő egyesületet megbizta. Nevezett alelnökünk és Fodor Árpád szövetségi titkárunk, vidéki egyesületek alakításában a lefolyt időben is tevékenyen részt vettek. Tartottunk a lefolyt időben 4 választmányi ülést és 4 értekezletet.

Ez utóbbiak tárgyai vonatkoztak „Gyermeknap-tár“-unk nivójának lehető emelésére s nagyobb példányszámban való terjesztésére, továbbá a helyi állatvédelem szabályrendelettervezetünk megvitására és kiegészítésére, végül vedig egyik szakbizottságunknak az állatmenedékház ügyrendje tárgyában beadott indítványának megvitására.

Nagy arányu élénk iratváltásban állottunk a feladatainkat képező minden kérdésben a m. kir. földmivelésügyi, vallás és közoktatásügyi és belügyi minisz-

teriumokkal, a székefőváros tanácsával, az ország összes törvényhatóságával, az államrendőrség főkapitányával, az összes egyházi hatóságokkal és tanfelügyelőségekkel, nagyszámu tanügyi személlyel és a birtokos gazdaközön-ség egyesületi intézményeivel, számos iskola igazgatóval, tanítóval, szolgabíróssággal, nagyszámu tagokkal, s magánfelekkel és természetesen a szövetségünkbe tartozó vidéki és több külföldi állatvédő egyesületekkel.

Felölelte az iratváltás az ügyvitel közönségesebb folyó kérdései mellett az állatkinzási, madárpusztítási feljelentéseket, az ebtartás, ebzárlat, ebadó kérdését, a galamblovészeti kérdést s a helyi utcai galambok védését, az igavonó lovak téli gondozását, az omnibusz-vállalat állatsanyargatási kérdését, a helyi általános állatvédelem és madárvédelem kérdését, az új állategészségügyi törvénytervezetet összes nyomtatásban megjelent kiadványaink erős propagandáját, intézkedéseket taggyűjtésre, adományok, hagyatékok nyerésére.

Működésünket méltányolva, a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur, 1911. évi 53186 sz. a. elismerő leirattal örvendeztette meg az egyesületünket.

Kimagasló örvendetes eseményképen felemlitem itt a t. közgyűlés színe előtt is, hogy egyesületünk a m. kir. földmivelésügyi miniszterium fenhatósága alá került (Belügym. 1910. évi 14262. sz. átirattal) és törekvései megvalósítására és hathatós erkölcsi pártfogás mellett, immár állandó évi pénzsegélyt is kap. Hasonló segélyt a kultuszminiszter ur is kegyes volt engedélyezni.

Bizonyára a t. közgyűlés helyeslőleg és örömmel veszi tudomásul, hogy egyesületünk vezetősége tiszteletteljes hálás köszönetet mondott azért mindkét miniszternek.

A földmivelésügyi miniszter ur a lefolyt évben részint saját kezdeményezésével, részint egyesületünk folyamodására több nagy fontosságú állatvédelmi rendeletet bocsátott ki. Így az ebtartásnak országosan is lehetőleg egyöntetűen való rendezése tárgyában szabályrendelet mintát is adva rendeletéhez 1912. évi 104450. szám alatt madárvédelmi ügyben, 1911. évi 5460. sz. a. állat- s kivált lókinzások megakadályozása tárgyában, 1912. évi 887 eln. sz. a. vágóhidakon való kutyatartás tárgyában, 1911. évi 683551. sz. a.

Imént érintett nyomtatott kiadványaink közül, (eltekintve apróbb röpiratokat) legyen szabad kiemelni:

1. K. Nagy Sándor tagunk „Az ember és a kutya” című becses művének újabb 3-ik kiadását.

2. Csörgéy Titusz „Gyakorlati madárvédelmünk 1909—1911”-ben című munkáját.

3. K. Nagy Sándor „Állatvédők törvénykönyve” 4-ik kiadását.

4. Képes állatvédelmi falitáblánk 2-ik kiadását.

5. „Miként ünnepeljük a Madarak és Fák Napját” II. sorozat, 2-ik kiadását.

6. „Mit akar az Országos Állatvédő Egyesület?” című kiadványunkat.

7. „Évkönyv”-üket 1910. évről.

8. „Gyermek Naptár”-unk 1912. évfolyamát, mely 127 ezer példányban fogyott el.

9. „Állatvédelem” című lapunkat, mely 7000 példányban jelenik meg.

10. „Madarak és Fák Napja”-ról szóló iskolai jelentések, II. Évkönyvét az 1911. évről.

11. „A budapesti állatkert” című füzetet.

Mindezeket az 1., 3., 8. és 9. kivételével ingyen terjesztjük.

Imént érintett „Gyermek Naptárunk” jövő évi folyamában felveendő szövegírásra felhívtuk az összes tanítókat.

E naptár vételárából a kikötött jutalékot a tanítói Eötvös-alapba beküldtük.

Az államrendőrségi közegek 1911-ben 2195 följelentést tettek állatkinzás tárgyában, a fővárosi erdő- és mezőőrök pedig 135 esetben.

Jelentem még, hogy az azilumban a szóban forgó működési évben 481 állat nyert gondozást és hogy a mentőkocsikat 94-szer vették használatba.

A gyűlés a jelentést helyeslőleg tudomásul veszi.

5. A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége titkára, Fodor Árpád előadja a múlt évi működésről szóló jelentést, melynek főbb pontjai a következők: Igen tisztelt Nagygyűlés! A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége ezelőtt négy évvel alakult meg 18 taggal, a múlt évi nagygyűléskor 29 egyesület volt kebelében, a mai napon pedig 34.

A szövetségi titkári állást csak 1911. február 15-én ruházták külön egyénre. Ekkor bizta meg az elnökség e tisztséggel csekélységemet, a tavalyi nagygyűlés pedig megválasztott.

Az öt új egyesület a következő: 1. a miskolczi, alakította Koncs Sándor áll. polg. isk. tanár, alakuló gyűlésen jelen volt a szövetségi titkár, 2. a székesfehérvári, alakította dr. Czápáry László ciszt. r. tanár, alakuló ülésen jelen volt Chernel István alelnök, 3. a kevevári, alakította Jakabffy Ernő dr. ügyvéd, 4. a győri, alakította Erdélyi Iván városi tanácsos és Bay Ferencné tanárnő. Jelen volt Chernel alelnök. 5. a debreceni, alakította Szabó Elek polgármesteri titkár. Jelen volt a szövetségi titkár.

Ujra alakult és működésbe lépett a régi kassai egyesület is. Jelen volt a szöv. titkár.

Kezdeményezés történt és részben folynak már a szervezés munkálatai 35 helyen.

Részvett a szövetség az Emke 25 éves jubileumán is, a szöv. titkár képviselte.

A szövetségi titkár szerkesztette meg s az Országos Állatvédő Egyesület adta ki a Madarak és Fák Napjáról szóló iskolai jelentések II. Évkönyvét. Ez 2814 iskolai ünnepléséről számol be. Érdekes adata e könyvnek, hogy 780 helyen volt közönség, tehát ennyi ünnepélyt számíthatunk felnőttek számára rendes ismeretterjesztésnek.

A szövetségbe tartozó egyesület összes tagjainak száma tavalyi 5705-tel szemben 6902, ebből az Országos Állatvédő Egyesületre 1436 esik.

Az egész szövetség bevétele tavaly 40.000 K, ezidei 46.000 K, ebből az Országos Állatvédő Egyesületé 34.355 K.

A szövetség tagjainak kiadása tavaly 38.000 K, az idén 42.300 K. Ennyit fordított a szövetség az állatvédelem eszméjének és gyakorlatának terjesztésére.

A vidéki egyesületek működésének legfontosabb része a gyakorlati madárvédelem; 3000 új fészkelő-odvat akasztottak ki és mindenütt táplálták a madarakat. 11 helyen jutalmakat osztotak ki rendőröknek, mező- és erdőőröknek. 6 helyen pályázatot hirdettek és jutalmaztak.

Az Országos Állatvédő Egyesület kiadványait terjesztették, képviselőket küldtek az ünnepélyekre, körlevelekkel és személyes utánjárással is terjesztették. A Ligát is tovább fejlesztették.

Saját kiadványai voltak az anyaegyleten kívül a kolozsvári, szentgotthárdi, lugosi, pozsonyi, aradi, nagyvárad, pápai, miskolci egyesületeknek és ezenkívül cikkeket tettek közé majdnem valamennyien.

Négy derék egyesületünk örvendett az idén 10 éves fennállásának, u. m. a kőszegi, a szentgotthárdi, szegedi és bajai. A szentgotthárdi egyesület ünnepi közgyűlésen jelen volt a szöv. titkár is.

A jelentést a gyűlés helyeslőleg tudomásul veszi.

6. Hänsler Károly az O. Á. V. E. pénztárnok-titkára bemutatja és ismerteti az O. Á. V. E.-nek az 1911. év végéről szóló vagyonmérlegét és az 1911. évi zárszámadást.

A vagyon 99 021 kor. 59 fill.

E zárszámadás 1911. évre nézve 34,355 kor. 49 fill. bevételt és 269 kor. 35 fill. egyenleg betudásával 34,086 kor. 65 fill. kiadást tüntet fel.

Dr. Stern Adolf az O. Á. V. E. ellenőre felolvassa az O. Á. V. E. számvizsgáló-bizottságának jelentését, mely szerint a bizottság mind a vagyonmérleg, mind pedig a zárszámadást teljesen rendben találta és a pénztárosnak, valamint az elnökségnek a felmentvény megadását javasolja. A közgyűlés, midőn ezen bemutatott évi vagyonmérlegét és zárszámadást tudomásul veszi, megadja az elnökségnek, úgy a pénztárosnak is a szokásos felmentvényt.

7. A Magyarországi Állatvédő Egyesületek szövetségének titkára, Fodor Árpád bejelenti, hogy a múlt évi nagygyűlés óta Szekesfeherváron, Miskolcon, Keveváron, Győrött és Debrecenben alakultak új állatvédő egyesületek és csatlakoztak a szövetséghez.

A gyűlés az új egyesületeket örömmel üdvözli és a szövetség kötelékébe felveszi.

8. Hänsler Károly az O. Á. V. E. pénztárnok-titkára bemutatja az egyesületnek 1912. évi költségelőirányzatát, mely 39,563 kor. 35 fill. bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel. A közgyűlés a költségelőirányzatot elfogadja.

9. Választások: Elnök az O. Á. V. E. elnökségének nevében is indítványozza, hogy az O. Á. V. E. alelnökévé K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bíró választassék, aki ugyan már az ügy érdekében szerzett rendkívüli érdemeiért az egyesület tiszteletbeli elnöke, de akit ezen választás útján szorosabban vél az egyesület-hez kapcsolni.

A gyűlés egyhangu lelkesedéssel K. Nagy Sándor urat az O. Á. V. E. alelnökévé felkiáltással megválasztja.

Az elnökség javaslatára ugyancsak felkiáltással

megválasztatnak a számvizsgáló bizottság tagjaivá: Andreanszky Antal, Dövényi Károly és Groder Kornél, az O. Á. V. E. választmányának tagjaivá Streiling Ilona, Patrčka Gyula őrnagy, a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottságának tagjaivá: Dr. Mariska Istvánné urnő, Muillard Oszkár főhadnagy és Simoni Lakatos Ida urnő.

Az O. Á. V. E. elnöksége köszönetét és elismerését óhajtván kifejezni, főként a régebben működő állatvédő egyesületek ama vezetői iránt, akik az ügy körül kiválóbb érdemeket szereztek, az O. Á. V. E. tiszteletbeli tagjaiul leendő megválasztásra a következőket ajánlja:

Marosi József urat az esztergomi Egyesület elnökét, Tafferner Béla urat a Krassó-Szörény vm. Egyesület alelnökét,

Pum Károly urat a szentgotthárdi Egyesület alelnökét,

Dr. Kováts Lajos urat, a pozsonyi Egyesület titkárát,

Lantos Béla urat, a szegedi Egyesület titkárát.

A gyűlés általános helyeslés közben a nevezetteket az O. Á. V. E. tiszteletbeli tagjaivá egyhangulag felkiáltással megválasztja.

Marosi József (Esztergom) tiszteletbeli taggá választását a többi választottak nevében is megköszöni és meleg szavakkal üdvözli az elnököt az ügy körül kifejtett eredményes munkásságáért.

10. Monostori Károly főtitkár bejelenti, az O. Á. V. E. által pénzbeli jutalomban részesített egyéneket

20 korona jutalomban részesült	1 detektív
15 " " " "	1 " " " "
10 " " " "	2 rendőrbiztos
10 " " " "	1 rendőrellenőr
10 " " " "	146 rendőr
10 " " " "	1 p. rendőr
15 " " " "	1 mezőerdőőr
10 " " " "	15 " " " "
5 " " " "	5 " " " "
10 " " " "	1 temetőörtizedes
10 " " " "	1 állatkorodai szolgáló
10 " " " "	1 magánszemély

összesen 176 egyén 1755 korona.

Elnök felkéri Gaál Mózes főgimnáziumi igazgató urat előadásának megtartására.

Gaál Mózes igazgató ur megtartja előadását: „Az állatvédelem az ifjúság nevelésében.”

Az előadó meggyőző szavakkal fejtegette és bizonyította annak szükséges voltát, hogy a gyermekeket mindenképpen a szabad természettel meg kell ismertetni, azzal minél szorosabb kapcsolatba hozni, úgy, hogy a természet előttük egy nyitott könyv legyen, melyből üdülést, belátást ismereteket merítsenek.

Az érdekesítő előadást a jelenvoltak nagy tetszéssel kísérték és annak befejezése után a jelenvoltak éljenzése közepette elnök meleg szavakkal adott kifejezést a nagygyűlés hálájának melyet Marosi József (Esztergom) szintén tolmácsolt a gyűlés nevében. (Az előadás ismertetésére lapunkban még visszatérünk.)

Dr. Stern Adolf honvédtörzsorvos indítványozza, hogy a gróf Serényi Béla földművelésügyi és gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter urakhoz az állatvédelem ügye iránt tanusított nemes érdeklődésére és az egyesület erkölcsi és anyagi támogatására való tekintettel a nagygyűlésből távirati üdvözlés intéztessék.

A nagygyűlés zajos tetszéssel elfogadván az indítványt, elnök határozatképp kimondja és az ülést bezárja.

A Debreceni Állatvédő Egyesület megalakulása.

Az egyesület megalakulásáról közlönyünk májusi számában röviden már megemlékeztünk. Ezuttal az alakulás részleteiről óhajtunk számot adni.

Mindenekelőtt jól esik megállapítanunk azt, hogy a sajtó rokonszenvesen fogadta az egyesület megalakulását, amennyiben hangsúlyozta, hogy egy ilyen egyesületre — tekintve az állatokkal való kiméretlen bánásmódot — tényleg nagy szükség van.

Április 28-án délelőtt 11 órakor folyt le a városháza nagytermében az állatvédő egyesület alakuló gyűlése szépszámu közönség részvételével. Jelen voltak: dr. Baltazár Dezső ref. püspök, Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Kovács Gyula alispán, a városi tanács több tagja, Rostás István főkapitány, dr. Tüdös Jánosné, Tóby Józsefné, özv. Weinberger Mórné, dr. Burger Péterné, özv. Demetrovics Pálné, Székely Mici, Geiger Hilda, Hartsteien Klára, Burger Erzsébet, Demetrovics Duci, Balkányi Lili, dr. Freund Jenőné, Szabó Margit, Berta és Irén urhölgyek, Szögyény János, Békéssy László, dr. Burger Péter, Debreczeni Lajos, Csáky János, Herczeg János, Biczó Gyula, Publig Ernő, dr. Hutiray József, dr. Szász Adolf, Debreczeni Jenő, dr. Szenes Zsigmond, Dávid Mihály, Kuthi Zsigmond, Berzöffy Vince, Somossy László, Gerő Dániel, László Zsigmond, Seiner Jakab, Tóby József, Reitz János, Szántó Győző, Szöllösi Rezső, Hummel Árpád, Dávidházy Kálmán, dr. Fráter Imre, Csath Zsigmond és még számosan.

Az elnöki emelvényről Domahidy Elemér főispán üdvözölte a megjelenteket és meleghangon köszönetet mondott az érdeklődésért; majd bemutatta a magyarországi állatvédő egyesületek szövetségének titkárát, Fodor Árpád budapesti állami főgimnáziumi tanárt és felkérte előadásának megtartására.

Ezután Fodor Árpád tanár az Országos Állatvédő Egyesület, mint központ üdvözlését tolmácsolván, magas színvonalu előadást tartott az állatvédelemről, melynek befejeztével Domahidy Elemér főispán köszönetet mondott a központ támogatásáért és előzékenységeért, mire a közgyűlés alaptervezetét elvből elfogadván, az esetleges módosítások eszközzésével a megalakítandó választmányt megbizta, melynek megtörténte után összehívandó közgyűlés az alapszabályokat véglegesen megállapítja. — Domahidy főispán javaslatára a közgyűlés az egyesület elnökéül dr. Baltazár Dezső ref. püspököt egyhangu lelkesedéssel megválasztotta, aki szép beszédben mondott köszönetet megválasztásáért és ígérte, hogy lelkesedéssel fogja szolgálni a nemes célú egyesület ügyét.

Ezután a tisztikart és a választmányt alakította meg a közgyűlés a következőképen:

Társelnök Domahidy Elemérné, alelnökök Békéssy László és dr. Fráter Imre. Ügyvezető alelnök dr. Burger Péter, titkár Szabó Elek, jegyző Zöld József, pénztárnok Publig Ernő, ügyész dr. Csath Sándor.

Férfi választmány: Domahidy Elemér, Kovács József polgármester, Körner Adolf, dr. Magoss György, Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor, Rostás István, dr. Tüdös Kálmán, Török Gábor erdőmester, Reitz János főállatorvos, dr. Kenézy Gyula, Márk Endre, dr. Tüdös János, Karay Sándor, dr. Lóky Béla, Kerékgyártó József, Pápay János, Kuthi Zsigmond, dr. Fejér Ferenc, Szávay Gyula, Kerpely Kálmán, dr. Beskő József, Csányi Viktor, Than Gyula, Berzöffy Vince, Biczó Gyula.

Női választmány: dr. Baltazár Dezsőné, Kovács Józsefné, Szikszay Gyuláné, Forrai Ernőné, Weér Györgyné, báró Wangenheim Gyuláné, Karay Sándorné, Demetrovits Duci, Fráter Erzsébet, dr. Balkányi Miklósné, dr. Irinyi Istvánné, Berger Mórné, Csanak Józsefné, Geresi Kálmánné, dr. Magoss Györgyné, Kolbenhayer Kálmánné, dr. Czákó Zsigmondné, Sesztina Jenőné, Weszprémy Zoltánné, Wolff Jánosné, Hummel Árpádné, gróf Waldeck Frigyesné, Kuncze Gusztávné, Koncz Aurélné, Bay Bertalané, Tóth Árpádné, dr. Tüdös Jánosné, dr. Freund Jenőné, Tóby Józsefné, dr. Burger Péterné. A választmány megalakítása után a közgyűlés Domahidy Elemér főispánt, Kovács József polgármestert és Kovács Gyula alispánt az egyesület védelőkeiül választotta, mire a közgyűlés véget ért.

A Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület vasárnap, április hó 28-án tartotta meg ez évi közgyűlését, szép számmal egybegyűlt tagjainak jelenlétében. — Dr. Nagy Ferenc elnök, elfoglaltsága miatt meg nem jelenhétvén, helyette dr. Hodobay Sándor alelnök vezette az ülést, kinek meleghangu megnyitója után Koncs Sándor titkár terjesztette elő évi jelentését, melyből örömmel láttuk, hogy az egyesület nem pihent, hanem töle telhetőleg elkövetett mindent, hogy a közügynek az állatvédelem elhanyagolt terén is minél nagyobb szolgálatoakat tehessen. — Tury József indítványára a gyűlés köszönetet szavazott a titkárnak buzgó munkásságáért és kimerítő, szép jelentéséért s egyuttal annak a lapokban való közzétételére hívta föl az elnökséget. — Majd Drégely Aladár pénztáros terjesztette elő a mult évi számadást, mely 300 K bevétellel és ugyanannyi kiadással helyesnek találtatván, neki a fölmentvény megadatott. Utána a folyó évi költségvetés fogadott el 400 K bevétellel, melyből fészek-oduk, etetők beszerzésére és madáreleségre 150 K, jutalmakra pedig 50 K vétetett föl. — Ezután az eddigi ideiglenes pénztáros választatott véglegessé. — Az indítványok során helyléssel fogadta a gyűlés dr. Katona László amaz indítványát, hogy fogva tartott honi énekeseink szabadon bocsáttatása iránt tegye meg az egyesület a szükséges lépéseket. — Kisházy Ágoston pedig egy részletes állatvédelmi szabályrendelet tervezetét terjesztett elő s a város határának térkép alapján eszközzendő madárvédő

eszközökkel (oduk, etetők), leendő ellátása iránt nyújtott be javaslatot, mely két munkát nagy fontosságánál és terjedelmes voltánál fogva a választmányhoz áttételni határozta. — Végül elhatározta a közgyűlés, hogy az Országos Állatvédő Egyesületet fennállásának 30 éves jubileuma alkalmából átiratilag üdvözlí. Az állatvédő egyesületek országos szövetségének végrehajtó bizottságába és a szövetség közgyűlésére képviselőül Koncs Sándor titkárt küldi ki. Koncs Sándornak itt említett igen érdekes jelentését csak lapunk jövő számában ismertethetjük.

A Temesvári Állatvédő Egyesület választmányi gyűlésén f. évi május 4-én a titkár negyvenegy ügyről számolt be. Kiemelendők ezek közül az Országos Állatvédő Egyesülethez és Herman Ottóhoz intézett üdvözlő feliratok, valamint Herman Ottó válasza, melyet a választmány lelkes örömmel vett tudomásul. A városi mérnöki hivatalhoz átírt az egylet az erzsébetvárosi hid melletti parti feljáró javítása iránt, melynek rossz állapota huzamos idő óta folyton ismétlődő állatkinzásokra adott okot. Csörgey Titusz: „Gyakorlati madárvédelmünk 1909—10-ben“ c. művének több példánya, valamint a m. kir. földmívelésügyi miniszter 149/1912. sz. rendeletének 9 db nyomtatott példánya, mint az O. Á. V. E. adománya, megfelelő elhelyezés céljából kiosztásra kerültek a választmány tagjai között. Legérdekesebb pontja volt a gyűlésnek a múlt hó 15-én lejárt pályázatokra beérkezett dolgozatok elbírálása. A titkár előterjesztése alapján tizenegy munka részesült jutalomban és dicséretben. A jelíges levelek felbontása után megállapították a szerzők nevei s elhatározta a választmány, hogy nekik a díjak egy ifjúsági gyűlés keretében kézbesíttessenek. Ezen ifjúsági gyűlés május 16-án folyt le Kovácsics Lajos elnökle alatt, nagyszámú választmányi tag és vendég, a középiskolai tanárság és a különböző tanintézetek köréből összegyűlt tanulóiifjúság jelenlétében. Kiosztásra került hét pénzjutalom (összesen 61 korona), egy könyvjutalom, végül három dolgozat dicséretben részesült. Miután az elnök lelkes buzdító szavak kíséretében kiosztotta a díjakat, három különösen érdemes művet a titkár felolvasott. Az egész ünnepség szemmelátható módon nagy hatással volt a jelenlévőkre s az egyesület ezidei pályázata mindenképen nagy sikerre vezetett. A pályanyertes tanulók neveit az összes helybeli napilapok leközlítették.

Bodrossy Lajos
titkár.

A nagyváradi állat (madár) védő egyesület május hó 19-én tartotta meg évi közgyűlését, mely egyúttal tisztújító közgyűlés volt. Jelen voltak: Lovag Wertheimstein Alfréd elnök, dr. Tóth Mihály alelnök, Jelinek Géza pénztáros, Katona Mihály, Komlóssy József, dr. Molnár Imre, Petry Gyula, Székely Sándor, dr. Szilas Izidor, dr. Személy Kálmánné, dr. Tóth Mihályné, Wertheimstein Aranka, Wertheimstein Sarolta, Wirker Ernő, Vidovich Béla, Vucskics Jenő.

Elnök üdvözlí a megjelenteket a jegyzőkönyv vezetésére dr. Szilas Izidor, a hitelesítésre Komlóssy József és Vidovich Béla tagokat kéri fel.

Dr. Tóth Mihály ügyvezető alelnök felolvassa összefoglaló jelentését az egyesület 3 évi működéséről; ebből kiemeljük a következőket: a város területén van 1442 ló (bérkocsi, teherhordó), mely erők munkát teljesít, állatkinzás címén a rendőrség 1909-ben 189, 1910-ben 92, 1911-ben 72 kihágási esetet tárgyalt. Jutalomban részesítette egyesületünk a folyó évben Károly László (10 kor.), Nacza János (10 kor.), Szántó György (10 kor.) és Molnár Márk (5 kor.) rendőröket.

A rendőrhatalóság május hóban 2 vasárnapon ló és kocsi szemléket tartott, a gyenge és beteges (nyomorék) lovakat a használatlótól eltiltotta. Ezen szemlék alkalmával ügyvezető alelnök a nagyszámú egybegyűlt fuvarosiparosok előtt előadást tartott a lovakkal való szelíd és humánus bánásmódról és ismertette az állatvédő törvények megtörő intézkedéseit.

Az egyesület 3 év alatt elhelyezett 143 fészek-odut; 20 drbot a hadapródiskola parkjában, 57 drbot a kis vízmű, 60 drbot a nagy vízmű telepen, 6 drbot magánosoknál.

Az elhelyezett odukból levertek, elvittek durva kezek 29 drbot, üresen maradt 24, ismeretlen az eredmény 2 fészeknél. Megszállva lett hasznos madár által 65, veréb által 5, egyéb által (hangya, egér) 18 drb. Eredmény 58%!

Téli etetők voltak: hadapródiskolában, polgári leányiskola udvarán, a gazdasági egyesület kertjében, ügyvezető alelnök kertjében galambducszert, a Ritokutcai közs. elemi, a váradvelencei róm. kath. elemi iskolák udvarán szekrény etetők, melyeket különösen cinkék és verebek látogattak.

Az O. Á. V. E. által kiadott gyermeknaptárból 3 év alatt egyesületünk 1000 drbot osztott ki ajándékképen.

A Madarak és Fák Napjának megünneplése évről-évre jobban felkarolva lesz, városunkban 10 elemi iskola, a megyében 62, a belényesi tanfelügyelői ki-rendeltség területén 20 részint állami, részint közs. és felekezeti iskolában tartottak kisebb-nagyobb ünnepélyeket. Ügyvezető alelnök, a fuvarosok szakegyületében, a hadapródiskolában, az iparostanulók önképző egyeletében tartott az állat és madárvédelemről előadásokat.

Az Országos Madárvédő Ligába városunkból évenként 2—300 tanuló lép be, eddig városunkból mintegy 6500 tanuló tagja a Ligának.

Új tagokul lépett be az egyesületbe: a *szalárdi* szolgabírótság területéről 2 község, az *élesdi* járásból 12, a *mezőkeresztesiből* 14 tag és 4 község, a *tordai* járásból 6 község, a *derecskeiből* 5 község, a *szalontai* járásból 1 tag és 5 község, a *béli* járásból 6 község, a *magyar-csékeiből* 5 község, az *érmihályfalvi* járásból 2 község összesen 62 új tag. Elköltözés, kilépés, törles utján megszűnt tag lenni 17. A tagok száma 244, köztük 5 alapító és 49 erkölcsi testület.

Az egyesületi működés minden téré felölélő gondos jelentést a közgyűlés nagy érdeklődéssel hallgatta s ügyvezető alelnöknek fáradozásáért elismerését jegyzőkönyvileg köszönetet nyilvánította. A jelentés a tagoknak meg fog küldetni.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján Jelinek Géza pénztárosnak a felmentvényt megadta, fáradozásáért köszönetet mondott. Pénztármaradvány 320 kor. 70 fillér, melyből 250 korona alapítvány.

Az 1912. évi költségelőirányzatot 932 kor. 70 fill., bevétel 590 kor., kiadás 342 kor. pénztármaradvány mellett (melyben 250 kor. alapítvány foglaltatik) jóváhagyta. Számvizsgálókul Petry Gyula és Székely Sándor tagok kérték fel.

A választmány azon indítványát, hogy nőtárselnöki állás és női választmány alakíttassék, az alapszabályok idetartozó pontjainak módosítása mellett a közgyűlés elfogadta.

Az új tisztikar következőleg alakult.

Elnök: *Wertheimstein* Alfréd lovag, nyug. csász. és kir. százados, Des Escherolles Krusper Gilbertné sz. Podmaniczky Emma bárónő.

Alelnökök: Dr. Thury László városi főügyész, dr. Tóth Mihály főreálisk. tanár (ügyvezető). Titkár: Dr. Szilas Izidor főreáliskolai tanár (uj). Jegyző: Kovács János közs. tanító. Pénztáros: Jelinek Géza tb. főszámvevő. Ügyész: Dr. Gyémánt Jenő.

Férfiválasztmányi tagok: Adorján Ármin dr., Bánóczy Kálmán dr., Csanda Ernő, Fráter Pál dr., Géher Lambert dr., Hoványi Géza dr., Keszthelyi Zoltán, Korbély József, Komlóssy József, Kertész Miksa, Magdics Károly, Molnár Imre dr., Mártonffy Bogdán dr., Matolay Károly dr., Petry Gyula, Rádl Ödön, Székely Sándor (kápt. főszámvevő), Szücs Izsó, Telegdi József, Vasady Lajos, Vidovich Béla, Réz Bertalan, Windisch Márton, Weingärtner Andor. Női választmány tagjai: Buhl Kornélia, ifj. Des Escherolles K. Sándorné, Csordasics Ferencné, Farkas Etelka, özv. Grünvald Henrikné, Kis Rozália, özv. Kruger Viktorné, Matolay Károly drné, özv. Rechtené B. Zsófia, Réz Mihályné, özv. Személy Kálmán drné, Száhlender Károlyné, özv. ifj. Schwartz Ábrahámné, Tóth Mariska, Varró Domokosné, Vidovich Bona-Venturáné, Wertheimstein Aranka, Wertheimstein Sarolta, Molnár Géza drné, Charles Rothschildné, özv. Bán Gerliczy Felixné, özv. Des Escherolles K. Sándorné, Hutschenreiter Ida, Váradí Ödön dr. Szövetségi képviselők Hoványi Géza dr. és Telegdi József.

Az Országos Állatvédő Egyesület 30 évi fennállása alkalmából a közgyűlés táviratilag üdvözölte az O. Á. V. E. elnökségét s ez alkalomból Herman Ottó hírneves tudósunkat, mint az O. Á. V. E. megalkotóját és marosi Máday Izidor min. tanácsost, mint az egyesület ezidőszerinti elnökét tiszteletbeli tagokul megválasztotta. (T)

SZEMLE.

Kocsis-iskola.* Abból az alkalomból, hogy a bérkocsi-tulajdonosok kocsisiskola felállítását hirdetik, alant jelzett lapban többek között a következők foglaltatnak: Egy szakiskolának tágas, szellős, egyszerű, de tiszta helyiségre van szüksége. Ahhoz, hogy a hallgatóság

kedvvel és figyelemmel látogassa a szakiskolát, megkivántatik, hogy a szakiskola helyiségében való tartózkodás ne járjon az egészség megrontásával. Akik a szakiskolába járnak, nem azért járnak oda, hogy betegséget szerezzenek a testüknek, hanem hogy a lelkük tudását fokozzák. A bérkocsitulajdonosok tervezett szakiskolája kritikán aluli. A bérkocsis-segédeknek ilyen szakiskola nem kell. Mert milyen lesz ez a szakiskola? Most nem beszélünk annak tárgyáról s a tanítóról. Elég egyelőre nekünk annyi, hogy megnézzük a leendő szakiskola külső képét, hogy megnézzük a belső tartalmától is irtózzunk. Elég, ha megnézzük: milyen helyiségben akarják a szakiskolát megtartani, hogy kimondjuk: az ilyen helyiségben megsüthetik az urak a tudományukat. A bérkocsisok ipartársulatának van a Bérkocsis utcában egy háza. Ennek a kis házikónak az üveg-folyosóját kezdetben korcsmának rendezték be. Azonban a korcsma rosszul ment, az itcés otthagya. Az ipartársulat berendezte hát a korcsmahelyiséget, az üveg-folyosót — munkaközvetítő intézetnek. A munkaközvetítő most így fest: A két lépés széles, hat lépés hosszú, másfél méter magas üvegverandában van egy töröttlábú asztal, körülötte lócákkal s a lócák körül szeméttel. Az egész szobát elfoglalja ez a „berendezés“, úgy hogy attól mozogni sem lehet. Itt rendszeres tanfolyamokat, előadásokat tartson egy szakképzett tanár a tanulni vágyóknak, ebből ugyan nem lesz semmi! Ebbe a dologba elsősorban a hatóságnak van beleszólása s a hatóság nem tűrheti, hogy egy ereszalatti fészkerben tanuljanak tudományt a bérkocsis-segédnek! De ha a hatóság el is tűrné, tiltakoznia kell az állatvédő-egyesületnek. A tanítás egyik tárgya a ló ismertetése lesz s akkor egy lónak is jelen kell lennie az iskolában. Hát csak nem fogja engedni az állatvédő egyesület, hogy egy ilyen kalyibába lovat vigyenek be? Egyéb-ként ez sokkal komolyabb dolog, mint sem hogy tréfára fordíthatnánk. Nem, ebben a helyiségben nem lesz szakiskola. Ha nincs más helyiségük, ha egy rendes iskolához nincs pénzük, akkor nem lesz inkább sehohsem. Tisztességes segéd oda be nem teszi a lábát.

A felszólalóval egyetértünk.

Az O. Á. V. E.

IRODALOM.

F. „Mecsek-Egyesület Évkönyve“ 1911. A Kiss József egyll. titkár szerkesztésében megjelent ezen évkönyv, mely számos rendkívül szép képpel van illusztrálva, tulnyomó részében turisztikai közleményeket és hivatalos adatokat tartalmaz. Mindezek igen érdekesek, s mert természetvédelmi tartalmauk, minket állatvédőket is érdekelnek. Közlelebből mégis e derék egyesület 21-ik évi működéséből a „Madárvédő Osztály“-ának jelentése érdekel. Ebből kiemeljük a következőket:

Osztályunk az elmúlt évet is felhasználta arra, hogy az állatvédelem eszméjét felarunk közönsége körében terjessze. Ebbeli fáradozásának eredményeit napról-napra jobban láthatjuk. Ma már a legkülönbö-

* A „Forgalmi Alkalmazott“ című lapból.

zőbb társadalmi rétegben hallunk beszélni az állatvédelemről és közönségünk is mindinkább elítéli az állatkinzókat, akik ellen a rendőrség is szigorú megtorlással él. Munkásságunk eredménye az is, hogy a legtöbb helyen a keményebb hideg beálltával etetik az éhező, didergő madarakat, hogy kertjeinkben, gyümölcsözeinkben ott látjuk a fészkelő odvakat, melyek a cinkék becsalogatására szolgálnak.

Egyik fő feladatunknak tartottuk, hogy a nagyközönséget állandóan figyelmeztessük a hasznos állatok iránti kötelességre, az állatvédelemre. Ezen célt szolgálták a város különböző helyein fölállított figyelmeztető tábláink.

Az Országos Állatvédő Egyesület a múlt évben az állatvédelemre figyelmeztető mondásokkal, képekkel ellátott táblák terjesztésére hívta fel Osztályunk figyelmét. Ezekből 15 darabot a népiskolákban, a polgáriskolában, a városháza legforgalmasabb helyén helyeztünk el.

Miként az előző években, az idén is segédkeztünk az iskoláknak ama nemes munkában, hogy a fejlődő gyermeklélekbe az állatok iránti szeretet beoltassék. Az Országos Állatvédő Egyesület által kiadott „Gyermek Naptár”-ból, mely az állatvédelemre buzdító költeményeket, leírásokat, állatmeséket tartalmaz, az idén is osztottunk ki 200 darabot jó magaviseletű és jó előmenetelű népiskolai tanulók között.

Az Országos Ifjusági Ligába 1000 tanulót vetünk föl.

Hogy a nagyobb fiukat is megnyerjük az állatvédelem ügyének, a főreáliskolai, a főgimnáziumi, a felső kereskedelmi iskolai és a tanítóképzői önképzőkörben egy-egy aranyat tűztünk ki azon tanuló jutalmazására, ki az állat- és madárvédelem köréből kitűzött kérdést legjobban megoldja.

Több példányban terjesztettük Monostori Károly nyugalmazott állatorvosi akadémiai tanár által írt: „A tulterhelés kerülése és a téli vasalás” című nyomtatványt, melyben a szerző a lónak megfelelő módon való patkolását, vasalását magyarázza, hogy ily uton is elejét vegyük a ló kinzásának, illetőleg a sikos helyen való megcsuszásnak.

A hidegebb idő beálltával gondoskodtunk a madarak etetéséről és eleséggel láttuk el a madarakat a Mecseken, a Sétatéren, a Tettyén, a megyei árvaházban.

A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések II. évkönyve. 1911. Az Országos Állatvédő Egyesület megbízásából összeállította Fodor Árpád. Budapest, 1912.

A madarak és fák napjának 1911-ben az elemi iskolákban történt megünnepléséről iskolai jelentéseket irattak a tanfelügyelőségek az Állatvédő Egyesület kérésére, amelyekből az egyesület örömmel állapítja meg, hogy a tanügyi hatóságok elismerésre méltó támogatása mellett ez az intézmény szép fejlődésnek indult. Míg ugyanis az 1910. évi Évkönyv csak 1407 iskola adatait foglalta magában, az 1911. évi Évkönyv már 2814 iskolai jelentéssel számol be.

Madárvédelem.

Kolozsvár város polgármestere felhívása madárvédelemre. Az évenként kibocsátásra kerülő káros rovarirtási rendeletbe nevezett város polgármestere az idén a következőket is felvette:

Tekintettel pedig arra, hogy a madarak a hernyókat minden emberi erőnél nagyobb mérvben pusztítják s így a madarak kímélése a kártékony rovarok, hernyók és sáskák elleni védekezésben jelentékeny eredményt biztosíthat, a városi Tanács a nagyméltósági m. kir. földművelésügyi Miniszter urnak 1901. évi március hó 18-án 24 605. sz. alatt kiadott körrendelete értelmében ismételt felhívja a város minden egyes polgárának figyelmét a hasznos madarak oltalmazására.

Kövessék e példát más hatóságok is!

Felhívás hasznos madaraknak temetőikben való elszaporítására. A münsterbergi kerület egyik tanácsosa, dr. *Kirchner* egy ottani lapban a következőket írja:

„Az előretörő kultúra hovatovább kérdésesebbé teszi a hasznos madárvilág létezését. Ez a körülmény már sok helyen (nálunk Magyarországon is) arra a jó gondolatra vezette a községeket, hogy temetőiket, ezeket az igazán csendes helyeket a madárvédelemnek is szolgálatába helyezték. Ha ezt minden községben megcselekednék, úgy rövid időn és könnyű szerrel egész hálózata keletkezne a madárvédő telepeknek. Temetőikben rendszerint meg van adva ott levő öreg fákban, télen is zöldelő bokrokban az alkalmatosság a fészkelésre s részben az élelemre. vízhezjutásra, vagy ha nincs meg, bokrok, fák ültetésével, mesterséges fészkelők és etetők felállításával a hiányon nem nehéz segíteni. A temetőikben jobban van védve a madár fészekpusztító, madárelfogó vásott gyerkőcök garázdálkodásától s kóbor kutyáktól, macskáktól is, mint egyebütt. Tekintettel arra, hogy minden község mező- és kerti gazdaságára csak előny az, ha a rovarirtó madár elszaporodik, felkérem a lelkészeket, kerületi és községi előljárókat, hogy sziveskedjenek érdeklődni az ügy iránt és azon lenni, hogy ez az eszme testet öltönn.”

Hasonló lépéseket minél gyakrabban és minél több helyen tenni bizony nálunk Magyarországon is érdemes és hasznos volna.

—ik—

Madárvédő császár. A német császár átengedte Celle melletti birtokának egy részét arra, hogy azt madárvédő teleppé alakítsák. A munkálatokhoz már hozzá is fogtak s ezek költségeihez a császár jelentékeny összeggel maga is hozzájárult. (on)

Állatok világa.

Vasárnapokat ismerő kutya. Egy gazda és a fia 3 mértföldnyi távolságban laktak. A kutya, amely mindketjüknek kedvence volt, egész héten át pontban 12 óraker erre meg kosztját a gazda portáján, a vasárnapi ebédek után azonban utra kelt és elment a fii portájára, ahol vasárnapokon 3 óraker volt az ebéd. Persze ott szivesen fogadták és készséggel megvendégelték a

család e hű négylábu barátját, amely hibátlanul mindig tudta, hogy mikor van vasárnap s mikor számíthat dupla ebédre. Egy kis délutáni szieszta után azután illedelmes farkcsóválással elköszönt és visszaballagott a másik tanyára. (=)

A foka meg a fia. Egy hajóskapitány foglyul ejtett egy fókakölyköt s elhelyezte azt a fedélzeten. Mikor a hajó a partot elhagyta, egy öreg foka — bizonyára a kölyök anyja — utána uszott a hajónak s követte ezt 80 tengeri mérföldön át a másik kikötőig. Itt mint írja, zsákba helyezte a kapitány a fiatal fókát, nehogy megszökjék; egy óvatlan pillanatban azonban nagyot rugott magán a zsákban levő kölyök s beesett a tengerbe. Az őt nyomon követő öreg foka rárontott a zsákra, felszakította s így kiszabadított fiával együtt eltűnt a hullámokban. *Mo.*

Majomtörténet. Mutatványos helyeken látjuk, hogy mi mindenre képes, mondjuk az idomitott állat s ezek közt a majom. Am itt egy olyan u. n. „stikliről“ lesz szó, amelyre senki se idomitotta — hacsak a hatalmas természet nem — a szóbahozandó majmokat.

Egy angol hivatalnok a feleségével és a szolgáljával az indiai Madrasban partra szállva, kocsira ült, hogy a szárazföldön utját tovább folytassa. Utközben egy ember került elibük, aki egy kedves, apró majmot vitt az ölében. Az asszonynak megtetszett a pompás grimaszokat vágó jószág, hát megvásárolta.

Ennek a napnak az éjjelét egy erdős vidéken, sátor alatt kellett eltölteniök. Pityermalatkor bekopogtat a szolgál a hírel, hogy egy csoport majom ellenséges szándékkal látszik közeledni a sátorhoz. A vásárolt majom-fiu oda volt kötve zsineggel a sátor egyik cölöpéhez. Csakugyan a majomcsoport „ékes“ sivitásokkal megrohanta a sátrat, behatolt abba s óriási zajt csapva, azt látszott tudni adni, hogy „ide azzal a majom-fiuval!“ Nehány öreg körül is vette a kis majmot, s azon dolgozott, hogy kötelékéből felszabadítsa. A többi nekirontott az utasok podgyászanak s alaposan szétszagattott mindent, rémséges majomátkozódások közben. Angol emberünk végre, nagy veszedelmek közepette, felszabadította a félelemtől vagy mitől már pislogni se tudó majom-fiut — s ekkor: hopp! ott termett egy rettenetes ráncos képű majom-matróna (bizonyára a kised majom anyja), ölbe kapta azt s igen mulatságos arcintorításokkal visszatekintgetve, kimenekült vele a sátorból. A többi majom is angol embereinket gunyosan lenézve és szintén visszatekintve és a podgyászból egyet-mást magával vive, nagy örömsivalkodással követte a most már boldog majom-anyát.

Megtörtént, de kérdés marad, hogy miképen, hogyan tudtak elrabolt társukra imigy ráakadni? Követék talán a rablót mind a majom-fiu áruba bocsátásáig s az angolokat tovább, avagy ott, ahol a sátor-tanya volt, abban az erdőben történt a rablás és „szag után“ indultak a sátorhoz a már elveszettnek vélt kedves fiucska kiszabadítására? Mindegy: a történet érdekes s csak előnyre válik, hogy egyben mellátlató is. *Mo.*

Ajtót nyitó kutya. Egy rókakopó, meg egy borzeb jó barátságban éltek egymással a gazda udvarában. Történt, hogy a csapó-záros kapuajtó nyitva maradt s a borzeb kiment az utcára. Ezenközben az ajtó becsapódott, bezárult és a tacsó nem tudott visszamenni az udvarba. Elkezdett hát ugatni, ugrálni, kaparni. A gazda észrevette ezt s indult, hogy ebének ajtót nyisson; de elkésett, mert azalatt a rókakopó a kapura ugorva, mellső lábaival az ajtózárt lenyomta, a kapu kinyílt, a borzeb besétált, s utána a kopó a zárót elbocsátva, az ajtó ismét bezáródott.

Ha netán azt hinné valaki, hogy ezt a „sziveséget“ a borzeb pl. farka csóválásával, ábrázata elvicsorításával megköszönte „udvarias“ társának, úgy téved, mert a különben is mogorva természetű és uri fölényt érző tacsó egyszerűen úgy vette a dolgot, mintha misem történt volna vagy mintha a dolog egészen természetes volna, mi több: odébb oldalogva egyszerűen „gunyosan“ pislantott vissza „előzékeny“ kollegájára. *—ik.*

HIREK.

A székesfőváros t. tanácsa K. Nagy Sándor: „Az ember és a kutya“ című, egyesületünk kiadásában megjelent művét a fővárosi összes iskolák vezetőinek figyelmébe ajánlotta, illetve könyvtáraikba való megszerzésre utasította.

Madarak és fák napja. Az ország népiskoláinak legnagyobb részében május hó folyamán tartották meg a „Madarak és fák napja“, amelynek megünneplését ma már nem a vonatkozó miniszteri rendelet ereje, hanem inkább kiváló közgazdasági jelentőségünk belátása teszi általánossá. Pestvármegye elemi iskoláira nézve május 9-ét tűzte ki *dr. Petri Mór* kir. tanfelügyelő a M. és F. napjául és mint értesülünk, itt az szebbnél szebb ünnepélyek keretében megyeszerzte meg is tartatott. Pompás idő kedvezett a kirándulásokkal egybekötött ünnepségeknek. Igazi tavaszi idő; lombnevelő, balzsamos levegőjű, enyhe májusi nap. Erdő, berek népes volt és hangos a vidámcsörgésű gyermekhangtól, gyermekdaltól. És ismét pár ezer kis harccsal lett erősebb a magyarországi madárvédő Liga serege. Csak maga a *Kispesti Hunyady-utcai* áll. népiskola a több mint félezer új taggal lépett be a Liga kötelékébe. Itt ugyanis a szép ünnepély keretében *Demuth Gyula* igazgató-tanító alkalmi beszéde kapcsán az intézet egész tanulóifjúsága lelkes örömmel tette le a szokásos fogadalmat.

Elmarasztalások madárvédelmi kihágásokban. Meg volt írva lapunkban, hogy 3 budapesti madárkereskedőt az elsőfoku rendőri büntető bíróság feljelentésünkre elítélt. Az elítéltek a fővárosi tanácson át egészen a 3-ad foku fórumig, a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumig, felebbeztek, azonban sikertelenül: a miniszter ur 1912. évi febr. hó 9-én 10808. sz. a. kelt határozatával a marasztaló ítéletet helyben hagyta, sőt szigorította.

Egy másik esetben ugyancsak egyesületünk feljelentésére Budapest I. kerületében notorius madárelfogó és forgalmazó egyének lakásán házkutatást tartva, az I. kerületi előljáróság 12 hasznos éneklő madarat kobozt el s adott át további eljárás végett egyesületünknek. Egyesületünk az állatokat a fővárosi állatkertnek adta át. A kihágók itt is elvették méltó büntetésüket.

Érdekes és elismerésre méltó, hogy az elől említett esetben a IV. kerületi előljáróság a miniszteri döntést tudomásvétel és bizonyára tájékoztatás végett, a székesfőváros többi kerületeinek előljáróságaival is közölte.

*

Ha így megy tovább is, remélni lehet, hogy a mi metropolisunkban folyó madárüzérkedések végre megszűnnek.

Szabolcsvármegyei Tanítók Otthona. A szabolcsvármegyei tanítók lelkes mozgalmat indítottak meg egy tanító-otthon létesítésére. A sok szép és üdvös egyéb cél között célja lesz a társaságnak a természet szépségei iránt az érdeklődés felkeltése, a nemes szórakozás vágyának ébresztése. Egyben a földrajz és természettudományi oktatást s az állat- és madárvédelmet intenzívebbé óhajtja tenni. Követésre méltó példa!

„Levél az olasz madárvásárról“ címen Chernel István alelnökünk közleményt ad az „Aquila“ XIX. kötetében. Ezt a közleményt Herman Ottó ur t. alelnökünk a m. kir. ornith. központ igazgatója külön kiadásban is közrebocsátotta s abból több száz példányt bocsátott egyesületünk rendelkezésére. Midőn e szívességet e helyen megköszönjük, jelezzük, hogy szívküldtük a példányokat vidéki társegyesületeinknek. A levelet lapunk jövő számában ismertetni fogjuk.

Állatvédő-szivar. A francia állatvédő egyesület, mint a napilapokból olvassuk, állatvédő-szivarokat hoz forgalomba, melyet mint a finom fajta szivarok aranyos papírgyűrűvel vannak ellátva e fölirattal: Ne bántsd az állatot. A szivar külön finom papirborítékán e szavak állanak: Félre a szemellenzőkkel! A francia állatvédő-egyesület ezen szivarokat tagjaival vásároltatja meg, akik azokat a kocsisoknak osztogatják. Ez nagyon szép dolog. De valóban szánalomraméltó a francia állatvédő-egyesület említett intézkedésének indokolása. A jó szivar — mert hát a szivarok jók is — csillapítólag hat az idegekre. Ha tehát egy kocsis indulatosan bántalmazza lovát, akkor ilyen szivarra kell rágyújtania. Ehhez járul még az is, hogy ha 10 szivarnak papírgyűrűjével számol be, akkor egy lófejjel ellátott ajándékpipát kap. Hát nem egyenesen jutalmazása, sőt provokálása a lókinzásnak ez a furcsa rendszer? Többre mennének, ha azoknak a kocsisoknak, akiknek lovain a tisztaság, ápoltság, szerszámán a gondozás, bőrén az ostornyomok hiánya megállapítható, adnának egy csomóban 10 szivart vagy egy pipát.

Ibiszek a Balatonnál. A Balaton partjának az idén nevezetes vendégei érkeztek. Több ibisz madár vetődött oda Egyiptomból, ahol ezeket a madarakat szent állatok gyanánt tisztelik a benszülőttek. A Balaton somogymegyei partján mutatkoznak a nádasokban, ahol több helyütt meleg áramlatok vannak. A balaton-

vidék az ibiszek elszaporodásával bizonyára új s érdekes látványossággal gazdagodnék.

Személyi hír. Rőjtöki Bauer Antal urat, az O. Á. V. E. volt alelnökét súlyos családi gyász érte, amennyiben édesanyja egy nagy kiterjedésű család feje, özv. Bauer Antalné, szül. Bosch Mária május 6-án, életének 76-ik évében elhalálozott. Őszinte részvétellel közöljük a hirt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hazai állatszámítás eredménye. A hivatalos jelentésből közöljük a következőket: A szarvasmarha létszáma 1895-ben 5,829,483, 1911-ben 6,184,424 drb. Tehát 353,941-el több. Százalékban kifejezve az emelkedés 6,07 százalék. A tizenhat év előtt talált 6,447,134 darab sertéssel szemben a múlt évi számlálás 6,415,197 darabot, tehát 31,937 darab csökkenést mutat ki. A sertésállomány adatai nem kielégítőek, amit főleg ama sajnálatos körülménynek kell tulajdonítani, hogy a különböző sertésbetegség, de különösen a sertésvész még mindig erősen pusztít és hogy ennek folytán sok nagybirtokos jelentékeny mértékben aszaptotta állományát. Az állatszámítás adatainak összegezése a juh-tenyésztést illetően meglepő eredményt tüntet föl, mert a tizenhat év előttivel szemben 170,098 darab emelkedést mutat. Volt u. i. 1895-ben 7,526,783 és 1911-ben 7,696,881 darab. A kecskeállomány 1895-ben 286,392 darab s 1811-ben 331,383 darab, tehát emelkedés 44,991 darab. Lóállományunk másfél évtized alatt csak 27,681 darabbal emelkedett. Ezen stagnálás a nagyobb mértékben kiépült vasutak és motorikus erőnek ugy a mezőgazdaságban, valamint a városi forgalmi üzemekben való mind nagyobb és általánosabb alkalmazásában (és bizonyára a lóhusfogyasztás emelkedésében is. Szerk.) leli magyarázatát. Az ország állattenyésztésében a szamar- és öszvér-tenyésztés lényeges szerepet nem játszik. A tizenhat év előtt összeirt 21,393 darab szamar és 885 darab öszvérrel szemben a múlt évben találtatott 17,830, illetőleg 935 darab. Tehát előbbinél 3563 darab csökkenés és utóbbinál 50 drb emelkedés mutatkozik.

A „Natuschutzpark“ egyesület Stuttgartban. Hogy minő hatalmas eszközökkel dolgozik egynémely u. n. természetvédő egyesület a külföldön (melyek egyben, önként érthetőleg, állatvédők is), mutatják a címben foglalt egyesület, illetőleg szövetség közelebbről megjelenő évkönyvének következő adatai: Az egyesület tagjainak száma 10270, ehhez hozzáadva a 450 csatlakozott egyesületek tagjainak számát is, kitesz taglétszáma 40000-et.

A két év előtt alakult ezen egyesület összevétele meghaladja a 100,000 márkát.

Nem csoda, ha ily erővel fegyverkezve, nagyszabású természetvédő parkok megfektetésébe fogott az osztrák-német határterületen. Így Stíriában már is alkuban áll egy 150 négyszög méter nagyságú, a célra igen alkalmas területnek 5 évre való bérbevétele tárgyában. Már meg is vásárolt ugyan e célra egy 700

porosz Morgen nagyságu területet a lüneburgi parlagon, mely nemkülönben igen alkalmasnak ígérkezik. A Stíriai alpesi természetvédő park látképét az ittlévő

Alpesi medártanya.

két ábra tünteti fel, egyelőre csak a maga természetadta minőségében.

E parkok iránt óriási a mondott osztrák és német vidékeken és városokban az érdeklődés, és létesítésük

A Wesel-tó és vidéke.

fölött határtalan az öröm. A sivárság mai korában nem is lehet csodálni, hogy a természet szépségeitől sok helyen annyira megfosztott ember ilyen alkotásokra szánja el magát s öröme már előre határtalan. Mo.

Véres bikaviadal. Avignonban husvét vasárnapján bikaviadal közben több súlyos baleset történt. Bulliste matadort egy bika szarvára szurta és földobta a levegőbe és azután agyontaposta. Egy másik bika keresztültört a sorompón, amely az arénát a nézőtérrel elválasztotta. A közönséget óriási rémület fogta el, valamennyien a kijárókhöz tódultak és huszonegyen súlyosan megsérültek.

Csontokat kutyáknak adni, mint egy vadászlapban olvassuk, lehet és kell is, de kellő elővigyázattal.

Az eb tudvalevőleg falánk állat s nem igen rág, hanem falatokat szakgat és harap s mindjárt le is nyeli azokat. Eként csont-szálka akadhat meg torkában, le nem nyelhető nagyságu csont pedig a bázrsingjában. Emiatt már nem egy kutya pusztult el.

Ám a nyelt csontok más irányban is veszélyesek lehetnek.

Tudvalevő, hogy a csontok sok foszforsavas meszet tartalmaznak s ha ez a szervezetbe jut, fiatal ebeknél a csont fejlesztésben előnyös szerepet játszik. De a csont-anyag nagyobb mennyiségben felgyülemlik a belekben s veszélyes szorulásokat okoz. Ki ne látta volna, hogy az egyébhez mint csonthoz nem igen jutó kutya milyen erőlködéssel ürít ki valóságos mészdarabokat. És ha képtelen ezeket kiüríteni — amire elég eset van — belepusztul.

Értékesebb ebeknek — minthogy a szervezetnek foszforsavas mészre feltétlenül szüksége van — ezt — igen helyesen — mint ilyent keverik eleségébe időnkint késhegynyi mennyiségben. Élemedett ebek nem sok foszforsavas meszet igényelnek s fejlődésben levő apró kölyköknek elég abból egy napra 0.12, nagyobbaknak 0.8 grammnyi mennyiség.

Ez a mész elég olcsó arra, hogy használatba vehessük.

M. K.

Földkörüli ut az állatvédelem tanulmányozása céljából. A német állatvédelmi szakirodalomban jönevű Ankenbrand és Beckmann 6 tagból, köztük 3 hölgyből álló társasággal f. évi februárban földkörüli utra indultak *gyalog*, hogy az állatvédelmi intézményeket, az állatokkal szemben az ember részéről megnyilvánuló atrocitásokat tanulmányozzák s minden idevágó észleleteiket könyvbe foglalva közlétegyék. Utjukba ejtik a német birodalmat, Svájcot, Olaszországot, a balkáni államokat, Palesztinát, Egyiptomot, Ceylont, Indiát, Tibetet, Kínát, Japánt, Mexikót, Spanyolországot, Portugáliát, Angliát, Svéd- és Norvégországot, Dániát; tehát úgy látszik elkerülik pl. Franciaországot és az osztrák-magyar birodalmat. Utközben fotografiai felvételeket is készítenek s állatvédelmi előadásokat is tartanak. Uti tervüket a résztvevők arcképeivel és térképpel már is kiadták. E füzet megszerezhető 50 pfennig (60 fillér) áron Ludwig Ankenbrand, Leipzig-Taucha, Bahnhofstrasse 13. címen.

A vállalkozás merész, de nagy horderejű: befejeztével bizonyára érdekesnél-érdekesebb dolgok táruznak majd elének e tárgyról és kérdésről. Mo.

GYERMEK-OLVÁSÓKNAK.

Tizen vannak, tizen.

Bizony valósággal még csak gyerekkorban,
Tíz testvér áll itten párosan a sorban.
Egy apa, egy anya édes gyermekei — —
Hát nem gyönyörűség rájuk tekinteni?

Valamennyinek van jó kis ruhácskája,
Okos, egészséges, jó kis orcácskája;
Még cipő is vagyon a nagy fiu lábán,
Csak a többi lába maradt ebben árván.

Ezt az állapotot senki meg ne sirja:
Szegényember sorsát boldog Isten birja!
Mezítláb is lehet öröm a jó gyerek
S bizony ez az ékes apró gyermekserég

Szófogadó, nyájas, tanulásra vágyó,
Rosszakat-tevéstől igen messzeálló.
Szülői vezetés, iskolai példa,
Csak a jóra vitte, csak erre szoktatta:

Szánakozni tudnak egy bogár halálán,
Legkisebb virágnak kora hervadásán;
Koldus-ember sorsa, szegény, árva gyerek,
Sirásra fakasztja vidám szeméiket.

Édes gyermekek ti, kik ezt olvassátok,
Azt mondom én nektek, jól megtanuljátok:
A kik itten ime tizen vannak, tizen,
Példát nyujtnak nektek a jó cselekvésben.

Monostori Margit
tanítónő.

TARTALOM: Madárvédelmi körrendelet. — „Gyermek Nap-tár“-unk ajánlása. — Madarak és fák hete. — Értesítés. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* Az O. Á. V. F. 1912. évi közgyűléséről és a M. Á. V. E. Sz. együtt tartott nagygyűléséről jelentés. — A Debreceni Állatvédő Egyesület megalakulása. — A Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület közgyűlése. — A Temesvári Állatvédő Egyesület választmányi gyűlése. — A nagyváradai állat (madár) védő egyesület közgyűlése. — *Szemle:* Kocsis-iskola. — *Irodalom:* A „Mecsek-Egyesület Évkönyve“ 1911. — A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések II. évkönyve. 1911. — *Madárvédelem:* Kolozsvár város polgármestere felhívása madárvédelemre. — Felhívás hasznos madaraknak temetőben való elszaporítására. — Madárvédő császár. *Állatok világa:* Vasárnapok ismerő kutya. — A foka meg a fia. — Majomtörténet. — Ajtót nyitó kutya. — *Hírek:* A székesfőváros t. tanácsa. — Madarak és fák napja. — Elmarasztalások madárvédelmi kihágásokban. — Szabolcsvármegyei Tanítók Otthona. — Levél az olasz madárvásárról. — Állatvédő-szivar. Ibiszek a Balatonnál. — Személyi hír. — *Különlélek:* A hazai állatszámolás eredménye. — A „Naturschutzpark“ Stuttgartban. — Véres bikaviadal. — Csontokat kutyaáknak adni. — Földközeli ut az állatvédelem tanulmányozása céljából. — *Gyermek-olvasóknak:* Tizen vannak, tizen.

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** kir. tanácsos,
főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő

Az Országos Állatvédő Egyesület helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

BENEDEK ELEK, TURI M. ISTVÁN, PÓSA LAJOS, FÖLDES GÉZA. Elbeszélések az állatvilág köréből. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 kor. helyett 1 kor.

B. BÜTTNER LINA. Szabadság földön, égen! Elbeszélés az ifjúság számára. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 3 kor. helyett 2 kor.

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. 3-ik kiadás. Ára 1 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Ne bántsát az állatot! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Ára 3 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Állatvédők törvénykönyve. Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. 4-ik bővített kiadás. Ára 2 kor.

SZ. NAGY SÁNDOR. A latorcavölgyi pap. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 korona helyett 1 kor.

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, ... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Lovak farkcsonkítása ellen.

Ebben a tárgyban az Országos Állatvédő Egyesület a következő felterjesztést intézte a földmivvelésügyi miniszter urhoz:

802/1912.

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Ur!

Egyesületünk a budapesti helyi állatvédelem tárgyában értekezletet tartván, egy előterjesztést szerkesztett és juttatott a székesfőváros t. Tanácsához. Ezt az előterjesztést bátrak voltunk Nagyméltóságodnak 184. szám alatt folyó évi február hó 17-én kelt tiszteletteljes felterjesztésünkkel bemutatni.

E pontozatokat ezuttal újból mellékelni bátorodunk.

Tiszteletteljesen utalunk ez alkalommal jelzett értekezletünkben hozott azon határozatra, mely szerint a lovak farkcsonkításának eltiltása érdekében Nagyméltóságodhoz kérelem intézendő.

Közismert és senki által kétségbe nem vont tény az, hogy a lónak hosszú szőrökkel felszerelt farka egyfelől borítja és védi az alatta fekvő testrészeket s egyben fegyver az állatot megtámadó, kinzó és megbetegítő légyfélék ellen.

Már a farkszőrnek pusztá megkurtítása folytán is mérhetetlen kínlásnak van kitéve a ló, mert a testét gyötrő rovarokat farkszőrével való csapkodással távol tartani és elűzni képtelen, teljesen fegyvertelenül áll pedig akkor, ha a farka csont-kocsányában többnyire tögig, csonkítva van.

Maga a farkcsonkítás műtéte, szakszerű kivittelt feltételezve is, egymagában is kinzó, a következményében sokszor veszélyes és mert annak megindokolt előnye nincs, kívánatos volna korlátokat szabni ez operációra, ha már teljes eltiltása keresztül nem vihető.

Miért kell ezreit a lovaknak egyik legjobb védőfegyverüktől megfosztani, mikor látjuk, hogy száz meg száz ezrei az állatoknak nagy előnyükre nem fosztatnak meg e védekező eszközüktől? A mi meggyőződésünk szerint csak káros divathóbort ez is, mint pl. a szemellenző alkalmazása s annyi más lögyötrő-készülék és nem érdemes másra, minthogy végleg lesöpörtessék a létezés szinteréről.

Mivel azonban a végleges eltiltás csakugyan le-

küzdhetetlen akadályba ütköznek mondható, mély tisztelettel csak arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy méltóztassék a törvényhatóságokat és gazdasági egyesületeket, gazdasági felügyelőket és állami állatorvosokat körrendeletben felhívni arra, hogy hatáskörükben tegyenek meg minden lehető lépést arra nézve, hogy a jelenleg szertelenül tűzött, minden célszerűség nélküli, nemcsak állatkinzó, de a lóra veszélyes és az adás-vevésben jelentékeny gátló körülményt is képező farkcsonkítás korlátoztassék s idővel aztán be is szüntessék.

Tisztelettel jelezzük, hogy a szövetségünkbe tartozó társegyesületeket ez irányban való tevékenységre felkértük.

Mély tisztelettel maradunk,

Budapest, 1912. május 12.

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Ur
az Országos Állatvédő Egyesület nevében

Monostori Károly s. k.
főtítkár.

Máday Izidor s. k.
elnök.

Egyesületi és szövetségi hírek.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése. Junius 16-án volt a Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése *De Gedando Antonina* igazgató elnöklete alatt. A gyűlésen ott voltak az egyesület tagjai, köztük *Tompos Ignác* ügyvéd, a felsőbb leányiskola tanártestülete a növendékekkel stb. Az elnök az ülést a következő lelkes beszéddel nyitotta meg.

„Tisztelt Közgyűlés! Tiszta szívből üdvözlöm a szép számmal megjelent tagokat és érdeklődőket. Valóban megérdemli az Állatvédő Egyesület, hogy pártolásban részesüljön, mert egyike a leghathatósabb kulturális eszközöknek. Amidőn igazán megfelel céljának és rendeltetésének, fejleszti a szivekben az *irgalmat*, amely a valódi műveltség egyik főtulajdona. Gyönyörűen írja le az egykori indus mesében a régi szerző, hogyan keletkezett a költészet. A vadonban sebesült madarat lát az irgalmas ember, felveszi, kezében tartogatja s a madár vonaglása szívének keresztül hatol, ritmusban tör ki, vers alakjában meg lesz örökölte. Ha tehát az Állatvédő Egyesület megmarad azon szellemben, amely